VERMIST IN GUATEMALA
NIET VERGETEN

Fototentoonstelling van Piet den Blanken

Midden in de nacht en soms op klaarlichte dag werden ze opgepakt en nog steeds worden zij vermist. Het overkwam meer dan honderd arbeiders die in februari 1980 hadden deelgenomen aan een staking in het suikerriet in Santa Lucía Cotzumalguapa aan de tropische zuidkust van Guatemala.
Uit angst voor represailles hebben de nabestaanden van de slachtoffers jaren gezwegen. Totdat zij de moed bij elkaar raapten en samen het levensverhaal begonnen op te schrijven van hun verdwenen familieleden. Het werden honderden pagina's vol pijn en verdriet, maar uit de verhalen spreekt ook grote bewondering voor de moed van de vermiste geliefden en de vaste wil hun strijd voort te zetten.

Fotojournalist Piet den Blanken, bekend van sociaaleconomische reportages in nationale en internationale kranten en tijdschriften, trok naar Santa Lucía en maakte er indringende portretten van de nabestaanden. Hij volgde hen tijdens bezoeken aan het geheime archief van de nationale politie en bij het afstaan van hun DNA. De fotograaf neemt ons ook mee naar de verzengende hitte van de suikerrietvelden en door zijn lens kijken we in de huiveringwekkende diepte van massagraven.

De levensverhalen van de vermisten van Santa Lucía en de foto's van Piet den Blanken werden uiteindelijk samengebracht in drie fotogedenkboeken die in Guatemala en ook daarbuiten grote indruk maakten. Paus Franciscus nam ze in ontvangst in Rome en Steven Spielberg besloot enkele verhalen van Santa Lucía op film vast te leggen. De families van nabestaanden hebben zich inmiddels georganiseerd in AMDE, wat staat voor Organisatie voor Herinnering, Waardigheid en Hoop.

Op basis van de in de gedenkboeken verzamelde bewijslast begon AMDE op 1 oktober 2018 een rechtszaak tegen de Guatemalteekse staat bij de Inter-Amerikaanse Commissie voor de Rechten van de Mens IACHR. Alles wijst er op dat de staat direct of indirect betrokken was bij de verdwijningen en ook nu nog dwarsboomt Guatemala elke poging de vermisten te vinden. AMDE krijgt bij het voeren van de rechtszaak steun van de mensenrechtenorganisatie Impunity Watch.
Internationale rechtszaken zijn complexe processen die jaren kunnen duren. Het proces is voor de families van Santa Lucia nog maar net begonnen en er zijn ook kosten mee gemoeid. Een goede advocaat kost geld, er moet uitgebreid forensisch onderzoek worden gedaan, er staan opgravingen gepland om de verdwenen slachtoffers terug te vinden en de nabestaanden zullen gedurende het gehele proces psychosociale hulp ontvangen.

Door het ontbreken van de benodigde financiële middelen is het vervolg van deze hoopvolle en ongekend belangrijke internationale rechtszaak onzeker. Dat mag toch niet gebeuren. Wilt u steunen? Maak dan een bijdrage over naar:

IBAN: NL77 RABO 0142 7425 11
t.n.v. Stichting Impunity Watch
o.v.v. Proces Santa Lucía
ANBI/RSIN 8190.96.337

CONTACT
Marlies Stappers: marlies.stappers@impunitywatch.org
Mario Coolen: maj.coolen@home.nl

Voor informatie over de fotograaf:
www.denblanken.com

AMDE Asociación Memoria, Dignificación y Esperanza de Santa Lucía Cotzumalguapa

IACHR

impunity watch

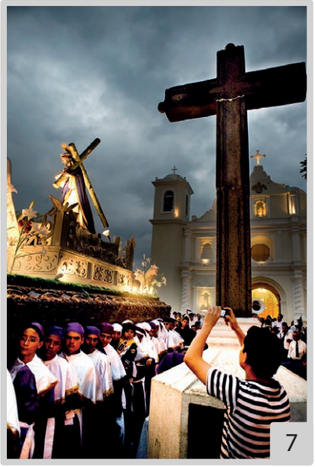

1 Gedenkruimte in Santa Lucía met de portretten van de personen die worden vermist na de suikerrietstaking van februari 1980; van wie geen foto bewaard bleef staat de naam op een wit gedenkkruis. Rond het beeld van de gekruisigde Jezus de tekst :'Zij spraken de waarheid, zij stierven voor de waarheid'.

2 De installaties van de suikerfabriek Pantaleón in Santa Lucía. In de jaren zeventig bestond in Pantaleón een strijdbare vakbond, zeer tegen de zin van het bedrijf. Door de suikerfabriek in verschillende onderdelen op te splitsen slaagden de eigenaars er in elke vorm van organisatie van de arbeiders onmogelijk te maken.

3 Om het werk te versnellen worden de suikerrietvelden voor het kappen in brand gestoken, met rampzalige gevolgen. Steeds meer arbeiders lijden als gevolg van hittestress aan ernstig nierfalen. Bovendien vormt de as van het verbrande riet dat overal neerdaalt een ernstige bedreiging voor de gezondheid van de lokale bevolking.

4 Het werk op de plantages is ongekend hard. Een dag suikerriet kappen staat gelijk aan het lopen van een marathon en met het verdiende loon kan een arbeider onmogelijk zijn gezin onderhouden. Bovendien is er alleen maar werk in de oogsttijd van november tot mei, daarna volgen weer zes maanden zonder betaald werk.

5 Omdat de plantage-eigenaren met de tijd alle vakbondswerk onmogelijk maakten, besloten de arbeiders een eigen organisatie op te richten, het Comité voor Boereneenheid CUC. In februari 1980 organiseerden het CUC een massale staking in het suikerriet. De grootgrondbezitters zagen zich genoodzaakt het minimumloon te verhogen van 1.12 $ naar 3.20 $ per dag.

6 Alejandra Ramírez met de portretten van haar ontvoerde man Isidro Loch en schoonzusje María Victoria Loch, beiden leden van het CUC. Het succes van de februari staking leidde tot een meedogenloze reactie van de plantage-eigenaars die konden rekenen op de steun van leger en politie. Meer dan honderd leden van het CUC werden opgepakt en worden nog steeds vermist.

7 Goede Vrijdag in Santa Lucía. De kerk was nauw betrokken bij de organisatie van de suikerrrietkappers en betaalde waarvoor een hoge prijs. Kort na de staking werd Walter Voordeckers, de pastoor van Santa Lucía, op straat doodgeschoten. Sindsdien staat op het kruis voor de kerk: 'Geen groter liefde dan je leven geven voor je vrienden'.

8,11 Min of meer bij toeval werd in Guatemala stad het geheime archief van de nationale politie ontdekt dat tientallen vertrekken in deplorabele staat omvat. Alle dossiers worden nu geordend, gescand en voor de veiligheid naar een monitor in Zwitserland doorgestuurd. Op basis van de gevonden documenten worden in Guatemala momenteel processen gevoerd rond ontvoerde vakbondsleiders. Onlangs werden ook eerste aanwijzingen ontdekt over betrokkenheid van de politie bij de verdwijningen in Santa Lucía. Via computer hebben de nabestaanden van Santa Lucía rechtstreeks toegang tot het archief.

9 Een forensische antropologe reconstrueert met zorg het geraamte van een lichaam uit een massagraf. Bijna alle familieleden van de slachtoffers van Santa Lucía hebben inmiddels hun DNA laten afnemen in de hoop zo de stoffelijke resten van hun geliefden terug te vinden. Bejaarde nabestaanden vrezen dat moment niet meer mee maken.

10 Militairen bewaken de ingang van de legerplaats van Santa Lucía. Hier werden destijds de ontvoerde leden van het CUC naar toe gebracht, ze werden er gemarteld en liggen er waarschijnlijk ook in een massagraf. Via een internationale rechtszaak hopen de nabestaanden te bereiken dat de staat gedwongen wordt toegang tot de hermetisch afgesloten legerplaats te verschaffen.

12 Op het kerkhof La Verbena in de hoofdstad van Guatemala werd een massagraf gevonden met meer dan 1000 lichamen. Het zijn de stoffelijke resten van jonge mensen die werden omgebracht met een schot in het hoofd. Het gaat naar alle waarschijnlijkheid om studenten en vakbondsleden die begin jaren tachtig spoorloos verdwenen.

13 1 oktober 2018. Drie nabestaanden uit Santa Lucía dienen een klacht in tegen de Guatemalteekse staat bij de Inter-Amerikaanse Commissie voor de Rechten van de Mens. Hun eis: erkenning van de staat dat zij direct betrokken was bij de verdwijningen, financiële schadeloosstellingen en vrijheid van organisatie. Zij worden terzijde gestaan door de advocaat van Impunity Watch.